

хор кріпаків князя Потьомкіна). Зберігся кант «Ангели, знижайтеся» (його рукопис був зроблений мандрівними бурсаками, а потім подарований заможній родині Галаганів та виданий пізніше одним з нащадків). Григорій Квітка-Основ'яненко стверджував, що урочистий і радісний наспів «Христос воскрес» та канон «Воскресіння день» теж належать Григорію Сковороді.

Таким чином, великий український філософ-просвітитель і письменник-гуманіст Григорій Сковорода був і видним музикантом-професіоналом свого часу – в його особі поєдналися талановитий поет, композитор і виконавець. Музика була невід'ємною частиною філософсько-естетичної системи митця. У музично-поетичних формах і жанрах він реалізовував діалектику своєї філософії. Сковорода зробив вагомий внесок у розвиток української культури та мистецтва. Його музично-поетичні твори і в наш час втратили своєї актуальності та художньої сили, продовжують закликати людей до самовдосконалення, оздоровлення людського суспільства, прекрасного, істинного та справедливого, вчать розуміти красу природи, яка дає заспокоєння й наснагу.

Список використаних джерел

1. Багалій Д. Український мандрівний філософ Григорій Сковорода. К., 1992.
2. Жулинський М. Григорій Сковорода. Слово і доля: навч. посібн. К., 2002.
3. Ковалинский М. Жизнь Григория Сковороды. К. : Дніпро, 1972. Т. 2.
4. Костомаров Н. Слово о Сковороде // *Основа*. 1861. №7-8.
5. Срезневский И. Отрывки из записок о старце Григории Сковороде / *Утренняя звезда*. Харьков, 1833.
6. Шевчук В. Григорій Сковорода як письменник і мислитель. К., 2005.
7. Шреєр-Ткаченко О. Григорій Сковорода – музикант. К. : Муз Україна, 1972.

Демченко Микола,
директор, викладач-методист
Полтавського фахового коледжу мистецтв
імені М. В. Лисенка,

заслужений працівник культури України
(м. Полтава)

**ТВОРЧА СИНЕРГІЯ ПОЛТАВСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
МИСТЕЦТВ ІМЕНІ М. В. ЛИСЕНКА
ТА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЛАРМОНІЇ**

***Анотація.** У статті розкривається значення і внесок потужних мистецьких закладів – Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М.В. Лисенка і Полтавської філармонії на формування культурно-мистецького середовища Полтавського краю. Схарактеризовано внесок і діяльність видатних постатей, які вплинули на становлення і розвиток означених мистецьких закладів.*

Ключові слова: *фаховий коледж, філармонія, мистецький осередок, мистецький фестиваль.*

Полтавщина подарувала світові видатних постатей у галузі літератури та мистецтва, з-поміж яких виокремлюються Г. Сковорода, І. Котляревський, М. Гоголь, М. Лисенко, М. Ярошенко, І. Дунаєвський, брати Майбороди та багато інших. Своєю діяльністю вони навечно у славили наш український рід, а безсмертними творіннями вплинули й донині впливають на збагачення духовного світу українців, формування високих ідейних і художньо-естетичних поглядів багатьох поколінь. Зважаючи на це, важливим завданням полтавців є збереження та популяризація безцінних духовних надбань, які створили наші геніальні попередники. Природно, що відповідальність за цю справу покладається на заклади, які за своїм призначенням та суттю діяльності покликані популяризувати високе мистецтво та впливати на духовне збагачення громадян: театри, філармонії, заклади мистецької освіти. На Полтавщині одними з найпотужніших мистецьких осередків, які впродовж багатьох десятиліть є носіями культури рідного краю й світової музичної спадщини, є Полтавський фаховий коледж мистецтв імені М. В. Лисенка та Полтавська обласна філармонія.

Полтавська обласна філармонія впродовж 80-років є одним із духовних центрів у житті Полтавського краю. У її багатогранній творчій плеяді працювали й донині здійснюють свою професійну діяльність виконавці багатьох артистичних амплуа. Саме це визначає високий рівень концертної та просвітницької роботи колективу, що вирізняється самобутніми творчими проєктами, цікавими музичними програмами, які реалізуються в містах і селах Полтавщини, України, зарубіжжя. Інноваційні форми роботи з глядачами, зустрічі з прославленими майстрами мистецтв – усе це результат невтомної енергії керівництва філармонії тавського колективу.

Полтавська обласна філармонія зберігає та примножує багаті художні традиції, які формувались на ґрунті високої професійної майстерності цілого ряду поколінь талановитих музикантів. І важливу роль у формуванні цих традицій відіграв Полтавський фаховий коледж мистецтв імені М. В. Лисенка (до 6 серпня 2019 року – Полтавське музичне училище ім. М. В. Лисенка). Засноване в 1903 році видатним диригентом, скрипалем, викладачем Д. В. Ахшарумовим, музичне училище та учасники створеного на його базі симфонічного оркестру спрямовували свою навчальну та музично-просвітницьку діяльність на популяризацію найкращих зразків музичної класики та підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати найскладніші творчі й організаційні питання культурно-мистецького життя. Так розпочався славний період творчої співдружності Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М. В. Лисенката Полтавської обласної філармонії, період довжиною у вісім десятиліть.

Значний внесок у розвиток Полтавської філармонії було зроблено випускниками та викладачами коледжу. Серед них: директори філармонії в різні роки – заслужений працівник культури України О. С. Ляховський, А. П. Шарпило, народний артист України Г. Ю. Юрченко, заслужений працівник культури України М. І. Жорновий; заступники директора – М. Й. Луценко та В. І. Лисенко; художні керівники – заслужений працівник культури України М. А. Фісун та заслужений артист України В. Ю. Міщенко;

керівник капели бандуристів філармонії – заслужений артист України І. А. Коваль; артисти – заслужений працівник культури України, баяніст О. Борисьонко, гітаристи Є. Міхно, бандуристка Н. Макуха та багато інших.

Творча синергія двох осередків мистецтва Полтавщини виявилася й у тому, що ряд талановитих і відомих артистів, солістів філармонії стали згодом викладачами коледжу. Так, зокрема, заслужений артист України В. П. Путько та Є. М. Нагорний, які тривалий час працювали солістами-вокалістами філармонії, пізніше стали провідними викладачами вокального відділу коледжу; колишній керівник оркестрової групи пісенно-танцювального ансамблю «Полтава», лауреат Республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах, баяніст-віртуоз Ю. А. Михайловський уже багато років надзвичайно успішно працює заступником директора з навчальної роботи освітнього закладу та займається викладацькою діяльністю; в минулому артист філармонійного ансамблю «Чураївна», баяніст-віртуоз Б. Н. Козлов працює викладачем і готує до самостійної творчої та педагогічної роботи студентів-баяністів. Золотими літерами в історію Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М. В. Лисенка вписано час, коли солістка філармонійного ансамблю «Чураївна», народна артистка України, Лауреат Національної премії імені Т. Г. Шевченка, Герой України Раїса Панасівна Кириченко разом із заслуженим артистом України М. М. Кириченком працювали на педагогічній роботі в коледжі.

Водночас висока виконавська майстерність артистів Полтавської обласної філармонії та провідних музикантів України й світу, які дарують свою майстерність Полтавцям, є важливим складником неформальної музичної освіти студентів коледжу. Викладачі та здобувачі освіти мають змогу не лише відвідувати концерти видатних музикантів сучасності, але й мати творчі зустрічі з відомими композиторами, диригентами, солістами-виконавцями. Адже досить тривалий час концертний зал Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М. В. Лисенка був основним концертним майданчиком, на якому філармонія організовувала та проводила гастрольні концерти найкращих

виконавців нашого часу.

Додатковим потужним стимулом до занять тавдосконалення вмінь і навичок студентів коледжу є не лише творчі зустрічі з майстрами, але й філармонійні мистецькі фестивалі, як то: «Полтавська ліра», «Зимова фантазія», «Віват, Полтаво!». Участь у цих заходах, перегляд кращих номерів зміцнюють бажання студентів продовжувати навчання в закладах вищої освіти, працювати в професійних мистецьких колективах країни, зокрема, у філармонії.

На сьогодні творчу діяльність у Полтавській обласній філармонії забезпечують солісти та концертні колективи, які складаються з висококваліфікованих професіоналів. Гордістю Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М. В. Лисенка є те, що з-поміж них багато випускників закладу: заслужені артисти України Олена Шевченко та Микола Гармаш, солісти Лариса Борисенко, Ігор Година, Руслан Христиненко, Аліна Філіпюк та Віталій Підопригора, артистка розмовного жанру Катерина Юрченко, бандуристки Тетяна Чугуєвець та Вікторія Бовтік, гітарист Костянтин Дусенко, художній керівник концертного ансамблю «Чураївна» Сергій Бригида, художній керівник тріо бандуристок «Вишиванка» Юлія Хниченко.

Названими особистостями не обмежується перелік студентів минулих років Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М. В. Лисенка, які зараз успішно працюють і прославляють Полтавську обласну філармонію. Майже сто відсотків творчого складу філармонійного камерного оркестру є випускниками та викладачами коледжу, в тому числі й художній керівник – Лідія Шкаровська. Символічним є й те, що вже знаний на Полтавщині і в Україні камерний оркестр філармонії носить ім'я засновника та першого директора Полтавського музичного училища Дмитра Володимировича Ахшарумова – митця, який зробив неоціненний внесок у формування мистецьких традицій та розвиток музичної культури й освіти на Полтавщині, і все своє життя самовіддано присвятив цій високогуманній справі.

Таким чином, прекрасний і неосяжний простір творчості, що заповнюють благодатним полум'ям святого слугування високому мистецтву артисти,

викладачі й студенти двох провідних мистецьких осередків Полтави, багато десятиліть існує завдяки симбіозу думки, прагнення, майстерності й відданості справі тих, за ким сьогоднішня і майбутня нашої держави.

Список використаних джерел

1. Полтавський фаховий коледж мистецтв імені М. В. Лисенка // URL: <http://www.pmu.pl.ua/>
2. Полтавська обласна філармонія // URL: <https://filarmonia-poltava.org.ua/common/about>

Діденко Марія,
концертмейстерка Полтавської дитячої
музичної школи №3 імені Бориса Гмирі
(м.°Полтава)

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ МУЗИЧНОГО ТВОРУ

***Анотація.** У статті характеризується професія «концертмейстер», окреслюються його професійні риси, акцентується увагу на ролі концертмейстера як рівноправного члена ансамблю та його важливості в формуванні виконавської концепції твору.*

***Ключові слова:** концертмейстер, ансамблева робота, виконавська майстерність.*

Професійна підготовка мистецьких кадрів для повноцінної художньо-творчої діяльності у сфері музичного мистецтва передбачає виховання не тільки виконавців-інструменталістів, а й естетично розвинених і самостійно мислячих музикантів. Тому в царині музичної освіти на сьогодні перед педагогами і концертмейстерами постають серйозні завдання, зростають вимоги до професійної майстерності, що включає не тільки високий в художньому та технічному відношенні рівень володіння виконавськими і педагогічними навичками і прийомами, а й психологічну компетентність, що